

Vědeckovýzkumná a vzdělávací pracoviště se představují

ÚSTAV CIZÍCH JAZYKŮ FILOZOFICKO-PŘÍRODOVĚDECKÉ FAKULTY SLEZSKÉ UNIVERZITY V OPAVĚ

Anglistika spolu s germanistikou se na Filozoficko-přírodovědecké fakultě Slezské univerzity v Opavě formovaly bezprostředně po jejím založení v roce 1991 – nejprve jako servisní pracoviště pro jiné obory a v dalším roce už jako samostatné pracoviště filologické. V roce 1992 přijala fakulta ke studiu první uchazeče do tříletého jednooborového studia učitelství angličtiny a v následujícím roce také němčiny. Na kritický nedostatek kvalifikovaných učitelů cizích jazyků připravilo pracoviště paralelní studijní program, kterým se requalifikovaly nadbytečné učitelky mateřských škol. V průběhu dalších let přibylo učitelské studium angličtiny a němčiny v kombinaci, bakalářská tříletá italština a také čtyřletý bakalářský program překladatelství a tlumočnictví angličtiny, italštiny a němčiny ve vzájemné kombinaci.

Materiální zajištění

Co se týče materiálního zázemí, anglistiku vybavila v začátcích veškerou nutnou odbornou literaturou Britská rada v Praze, čímž byly vytvořeny základy anglistické knihovny, která byla později rozšířena o rozsáhlou časopiseckou literaturu z posledních padesáti let díky velkorysému daru České akademie věd a je průběžně doplňována z finančních prostředků fakulty i prostředků soukromých dárců. Britská rada také v začátcích zajistila rodilé mluvčí. Rozsáhlá německá knihovna s literaturou za více než 10 milionů korun vznikla díky německé nadaci Hermann-Niermann-Stiftung. Tato nadace také zabezpečila

počítače a reprodukční techniku pro práci v knihovně a každoročně zajišťuje předplatné celé řady časopisů. Německá agentura pro výměnu vědeckých pracovníků (D.A.A.D.) zajišťuje vyslání jednoho kvalifikovaného odborníka na opavskou germanistiku a vybavuje ho potřebnými pomůckami a materiálem. Taktéž Rakousko pravidelně vysílá jednoho lektora k působení na oddělení germanistiky. Rakouská knihovna vznikla jako dar Spolkové republiky Rakousko. Podobným způsobem byly ze strany italského zastupitelského úřadu získány prostředky na vybudování a další rozvoj italské knihovny.

Studijní obory

V současné době zabezpečuje Ústav cizích jazyků (dále jen Ústav) studium jazyků ve dvou studijních programech – buďto jako učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů nebo jako program vyhraněně filologický. Celkové zaměření učitelského studia na fakultě je koncipováno jako učitelství pro střední školy v kombinaci dvou specializací, přičemž většina absolventů, kteří se uplatňují ve školské sféře, pracuje právě v takovýchto institucích. Ze sledování uplatnění absolventů lze přitom soudit, že se začleněním absolventů orientujících se na práci ve školství nejsou problémy.

V rámci inovovaného studijního programu učitelství absolvent získá vedle výborných praktických dovedností také hluboké znalosti a dovednosti

v oblasti lingvistické, literárněvědné a didakticko-metodické, přičemž důraz je kladen na oblast tzv. lingvoreálií. Musí být dobře připraven pro působení jako středoškolský učitel angličtiny, resp. němčiny, k jehož kvalifikaci patří také znalost kulturněpolitické problematiky spojené s příslušným teritoriem. Měl by mít schopnost imponovat žákům pedagogickými schopnostmi, lidským přístupem a filozofickým nadhledem a motivovat je k dalšímu prohlubování jazykových znalostí. Studium jej také vybaví schopností samostatně se v oboru orientovat a motivuje jej k dalšímu vzdělávání.

V programu filologie jsou realizovány dva dobiňající studijní programy – magisterská filologie v oborech němčina a angličtina a čtyřletý bakalářský studijní program překladatelství a tlumočnictví vždy v kombinaci oborů angličtina, italština a němčina. Nově byl v tomto roce akreditován tříletý bakalářský studijní program Filologie ve třech oborech angličtina, němčina a italština ve volné kombinaci s dalšími obory. Studijní program je strukturovaný a připravuje se jeho rozšíření o magisterský stupeň.

Absolvent dokonale ovládá mluvenou a psanou formu jazyka na úrovni C1 Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, má hluboké znalosti lingvoreálií a přehled o novější literatuře. Součástí výstupního profilu absolventa je rovněž znalost sociokulturních specifik a schopnost jejich aplikace. Studenti, kteří dosáhli velmi dobrých výsledků, mají náležitě předpoklady ucházet se o přijetí do navazujících studijních oborů na českých filozofických fakultách, případně se mohou také ucházet o studium na zahraničních univerzitách.

Personální zajištění

K poměrně novému pracovišti odpovídá i nízký průměrný věk jeho pracovníků a všichni mladí asistenti jsou zapojeni v doktorském studiu. V době rozvoje Ústavu cizích jazyků zde v druhé polovině 90. let na plný úvazek působili původně brněňští profesori *Josef Hladký*, *Zdeněk Masařík* a *Aleš Svoboda*, z nichž poslední dva zde působí dodnes. Vedle nich se oddělení germanistiky těší z přítomnosti profesora *Klausa Wernera*, který přednáší německou literaturu. Na olomoucké teoreticko-metodologické základy navazuje docent *Pavel Kolář* a ocenit je rovněž nutno

pomoc ze strany profesora *Josefa Jařaba*, který sám jako host Ústavu v některých semestrech přednášel. Nelze opomenout také pomoc královéhradeckého docenta anglické literatury *Bohuslava Mánka*, který už řadu let na oddělení anglistiky působí na částečný úvazek. Všichni příslušníci střední generace jsou dnes nositeli vědeckého titulu Ph.D.

Vědecké zaměření

Vědecké zaměření Ústavu je určováno především takovými osobnostmi mezinárodního významu jako jsou profesori *Masařík* a *Svoboda*, kteří jsou dnes přímými pokračovateli Pražské školy. Na pracovišti je dále rozvíjena metoda funkčního strukturalismu a zkoumání jsou zaměřena na kontrastivní analýzu v oblasti fonetické, morfologické, syntaktické a lexikologické. Ve druhé polovině devadesátých let byl Ústav v osobě docenta *Koláře* zapojen do velkého mezinárodního projektu Copernicus Onomastica, jehož výstupem byl výslovnostní lexikon českých pojmenování. V rámci dalšího projektu dnes pracoviště germanistiky zpracovává databázi chybování českých mluvčích osvojících si němčinu. Z iniciativy mladých členů byl založen internetový časopis *Philologica*, který vytváří příležitosti pro širší publikační činnost.

Spolupráce s praxí

Vzhledem k tíživé personální situaci na státních školách ve výuce cizích jazyků, připravili pracovníci Ústavu rozvojový projekt Rozšiřující studium angličtiny, resp. němčiny, jehož cílem bylo připravit během tří let plně kompetentní učitele cizího jazyka. Studium bylo realizováno v jednom cyklu. Protože existují poznatky ze škol, že situace je stále neuspokojivá, je připravován rozvojový projekt rozšiřujícího studia angličtiny a němčiny v kombinované formě studia. Ústav úzce spolupracuje se Slezským gymnáziem, které funguje jako fakultní škola pro studenty studijního programu učitelství. Každý rok v rámci Evropského dne jazyků pořádáme akce pro studenty a učitele, které mají za úkol zvýšit motivaci při osvojování cizího jazyka. Pracovníci Ústavu jsou rovněž zapojeni do dalšího vzdělávání učitelů cizích jazyků na regionální úrovni. V současné době Ústav slouží jako mezinárodní certifikované testovací pracoviště pro italštinu a do budoucna se počítá i s dalšími jazyky.

Mezinárodní spolupráce

Mezinárodní spolupráce se realizuje zejména v rámci programu Erasmus. V současné době jde zejména o výjezdy studentů a pedagogů na univerzity v Drážďanech, Limericku, Římě, Turínu a Würzburgu. V blízké době budeme hostit také studenty z Limericku, kteří u nás během jednoho semestru absolvují část svého programu filologie. Opomenout nelze ani význam Univerzity ve Würzburgu při zvyšování kvalifikace našich pracovníků.

Moderní metody výuky

Pracovníci Ústavu sledují moderní trendy ve výuce zejména pak využívání počítačových a internetových technik. Ústav má vybudovány plně funkční internetové stránky, ze kterých se studenti dovědí vše potřebné o svém studijním oboru a věci související. Někteří učitelé si vytvořili vlastní webové stránky, jejichž prostřednictvím se studenty komunikují. Upřednostňuje se také moderní prezentační technika. V rámci rozvojového projektu byla vybudována multimediální internetová laboratoř, ve které si posluchači zpracovávají úkoly do seminářů moderní formou. Trendem je, aby se vypracované úkoly odevzdávaly v elektronické podobě.

Budoucnost pracoviště

Praktická východiska vedoucí k pokračování ve vysokoškolské výuce učitelů angličtiny a němčiny

a také filologů jsou diktována potřebami regionu. Na severní Moravě a ve Slezsku byla a je ještě stále situace s kvalifikovanými učiteli cizích jazyků (angličtiny a němčiny především) značně kritická, i když došlo už k jistým jevům signalizujícím nadějnější příští období. Nutnost lokální blízkosti univerzitního studia pro regiony s vysokou nezaměstnaností a malým ekonomickým potenciálem je pro budoucí studenty mnohdy rozhodující při jejich volbě pomaturitních aktivit, protože dojíždění a bydlení ve vzdálených místech se stává pro studenty ekonomicky stále náročnější.

V oblasti vědecké je třeba zaměřit jednotlivé projekty na vyšší aplikovatelnost a také na širší zapojení do mezinárodních projektů v rámci Evropské unie. Jistou příležitostí je i blízkost polského teritoria a rozvoj spolupráce s univerzitami v polské části Slezska – Vratislav, Opole, Katowice.

Kontaktní adresa:

Ústav cizích jazyků
Filozoficko-přírodovědecká fakulta
Slezské univerzity v Opavě
Masarykova 37
746 01 Opava
Tel.: 553 684 461
Fax: 553 684 463
E-mail: ucj@fpf.slu.cz
Internet: <http://ucj.fpf.slu.cz>

Sídlo Ústavu cizích jazyků Slezské univerzity v Opavě